
Gospodarka

Obecny rozwój gospodarczy Polski należy rozpatrywać w kontekście transformacji politycznej i ustrojowej rozpoczętej w 1989 r. Po II wojnie światowej przez prawie 50 lat Polska była pod silnymi wpływami Związku Radzieckiego, należała do bloku państw socjalistycznych. Gospodarka, centralnie planowana była podporządkowana potrzebom ZSRR, rozwijał się przemysł ciężki, zbrojeniowy, energetyczny. Zakłady przemysłowe były własnością państwa, często nierentowne, związane z przerostem zatrudnienia. Wyroby przemysłowe cechowała niska jakość, nie istniała konkurencja, wzrastało zacofanie technologiczne w stosunku do państw zachodnioeuropejskich. W 1989r. po obaleniu komunizmu Polska staje się krajem wolnym, demokratycznym, w którym zaczynają funkcjonować zasady gospodarki wolnorynkowej opartej o rachunek ekonomiczny. Następuje prywatyzacja gospodarki, napływ kapitału zagranicznego, upadek wielu zakładów przemysłowych o przestarzałych technologiach, wzrasta bezrobocie na skutek ograniczenia zatrudnienia. W przemyśle coraz większy udział mają przemysły zaawansowanych technologii, następuje modernizacja ciągów produkcyjnych. Te przemiany określane są mianem restrukturyzacji polskiej gospodarki.

Rolnictwo

Warunki naturalne ogólnie sprzyjają rolnictwu Polski. Korzystne jest nizinne ukształtowanie terenu, klimat umiarkowany przejściowy wpływa na zróżnicowanie upraw, gleby klasy dobrej i bardzo dobrej stanowią 25% gleb. W strukturze własnościowej dominują gospodarstwa indywidualne. Państwowe Gospodarstwa Rolne w okresie transformacji zostały zlikwidowane. Gospodarstwa rolne są bardzo rozdrobnione, średnia ich wielkość to 8,6 ha. Cechą niekorzystną jest duży wskaźnik zatrudnienia w rolnictwie oraz podeszły wiek i niski stopień wykształcenia ludności rolniczej. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej rolnictwo musiało sprostać wymaganiom unijnym, polepszyła się jakość produktów rolnych, zwiększyła towarowość rolnictwa, powstało wiele nowoczesnych gospodarstw o ścisłej specjalizacji.

Najważniejszymi regionami rolniczymi są Nizina Śląska, Nizina Wielkopolska, Wyżyna Lubelska, Wyżyna Sandomierska, Podkarpacie, Żuławy Wiślane oraz Nizina Szczecińska. Są to tereny najlepszych gleb czarnoziemów, czarnych ziem i mad rzecznych, na których uprawia się przede wszystkim pszenicę, buraki cukrowe, jęczmień, rzepak. Intensywny charakter produkcji rolnej na tym terenie skutkuje wysokimi plonami, wysokim stopniem towarowości, wysoką jakością produktów rolnych.

Na gorszych glebach brunatnych i bielicowych w Polsce centralnej i wschodniej uprawia się tradycyjne żyto, owies i ziemniaki, które są podstawą wyżywienia ludności polskiej.

Polska jest znaczącym producentem warzyw i owoców, których uprawy koncentrują się w cieplejszych regionach centralnych i południowych. Wśród warzyw dominuje kapusta, marchew, cebula, pomidory a wśród owoców jabłka, wiśnie, śliwy, truskawki, porzeczki.

W produkcji zwierzęcej największe znaczenie ma chów bydła, trzody chlewnej, drobiu.

Przemysł

Podstawą przemysłu jest energetyka, w której 96% wytwarzanej energii pochodzi z elektrowni ciepłych zlokalizowanych głównie w miejscu wydobycia surowców. Są to elektrownie wykorzystujące węgiel kamienny: Jaworzno, Rybnik, Trzebinia na Górnym Śląsku, Kozienice, Połaniec nad Wisłą. Węgla brunatnego nie transportuje się, dlatego elektrownie budowane są w miejscu jego eksploatacji. Elektrownia Bełchatów jest największą elektrownią w Europie bazującą na węglu brunatnym. Mniejsze to elektrownia Konin, Turów, Adamów. Potencjał energetyczny rzek jest wykorzystany w małym stopniu. Niewielkie hydroelektrownie to Solina na Sanie, Włocławek na Wiśle, Nidzica na Dunajcu. Funkcjonują też elektrownie tzw. szczytowo pompowe, uruchamiane w czasie największego zapotrzebowania na energię – Żarnowiec i Porąbka – Żar.

Z odnawialnych źródeł energii duże znaczenie może mieć w przyszłości geotermia. Szybko powstają parki wiatrowe szczególnie na wybrzeżu gdzie więcej najsilniejsze wiatry.

Przemysł ciężki, metalurgiczny wykazuje stagnację, sporo nierentownych hut żelaza zamknięto. Dobrze rozwija się hutnictwo miedzi na bazie bogatych złóż na Nizinie Śląskiej oraz tradycyjne hutnictwo cynku i ołowiu na Górnym Śląsku. Produkcja paliw występuje w 2 głównych rafineriach Polski – Petrochemia Gdańsk przerabiając ropę importowaną drogą morską i petrochemia w Płocku bazująca na ropie transportowanej rurociągiem z Rosji. Dobrze rozwijają się inne działy produkcji przemysłowej przemysłu elektromaszynowego, chemicznego, spożywczego. Pozytywnym zjawiskiem jest coraz większy udział przemysłów wysokiej techniki, wzrost konkurencji, powstawanie wielu firm małych, średnich, które są elastyczne i szybko reagują na zmiany i zapotrzebowanie rynku.